საქართველოს ევროკავშირთან ინტეგრაცია: სლოვაკეთის ძირითადი მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლები და საქართველო

ჯანდრი ზარანდია
სოხუმის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი, ეკონომიკის აკადემიური დოქტორი
E-mail: jandri- zarandia@mail.ru

რეზიუმე

სტატიაში შედარებულია საქართველოსა და ევროკავშირის ერთ–ერთი წევრი ქვეყნის, სლოვაკეთის ძირითადი მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლები. მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარებითი ანალიზი საინტერესო იყო რადგან სლოვაკეთი ახლო წარსულში შედიოდა სოციალისტურ ბანაკში – ჩეხოსლოვაკიის შემადგენლობაში. ყოფილი ჩეხოსლავაკიის მშვიდობიანად ორ დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ – ჩეხეთის და სლოვაკეთის რესპუბლიკად გაყოფის შემდეგ, გარდამავალი პერიოდი ქვეყნისთვის მძიმე გამოდგა. რეფორმების პროგრამა მიმართული იყო სლოვაკეთის დასავლურ სტრუქტურებში – ევროკავშირში და ნატოში ინტეგრაციაზე. სლოვაკეთის ეკონომიკის მომავალი განაპირობა დასავლურ სტრუქტურებში ნატოში და ევროკავშირში ინტეგრციამ. ევროკავშირში გაერთიანების შემდეგ სლოვაკეთმა შეძლო ორიენტაცია გაეკეთებია დასავლეთის ბაზარზე და ქვეყანამ მოკლე პერიოდში მიაღწია მნიშვნელოვან ეკონომიკურ აღმავლობას.

საქართველოსა და სლოვაკეთს შორის თანამშრომლობა დინამიურად ვითარდება როგორც ორმხრივ ფორმატში, ასევე, საერთაშორისო ორგანიზაციების ფარგლებში. მნიშვნელოვანია სავაჭრო ეკონომიკური ურთიერთობების მაშტაბების გაზრდა სლოვაკეთის რესპუბლიკასთან, მაგრამ უმნიშვნელოვანესია ევროკავშირის ქვეყნებთან მიმართებაში, რადგან ევროკავშირის ბაზარი ერთ-ერთი უდიდესია მსოფლიოში და მსზე მოდის დაახლოებით მსოფლიო ვაჭრობის 20%.

ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციის შემდეგ შესაძლებელი იქნება, რომ საქართველო ევროპულ სივრცეს ეკონომიკურად და პოლიტიკურად საბოლოოდ დაუახლოვდს. მართალია საქართველო რთულად იკაფავს გზას ევროპისკენ და ზოგადად დასავლეთისაკენ, მაგრამ ახლა საქართველო დასავლეთის დემოკრატიული სამყაროს დიდი მხარდაჭერით სარგებლობს, ამდენად ევროპის სახელმწიფოთა ერთობაში საკუთარი ადგილის მოპოვება ქართული პოლიტიკის უმნიშვნელოვანესი სტრატეგიული ამოცანაა. საქართველოს მიერ სტრატეგიის შემუშავებისა და რეალიზაციის პროცესში, სჭირდება ისეთი ეკონომიკური ურთიეთობებისა და მექანიზმების შემუშავება, რომლებიც უზრუნველყოფენ საქართველოს ევროკავშირში ინტეგრაციას.

საკვანძო სიტყვები:

- საქართველო – **Georgia**
- სლოვაკეთი – **Slovakia**
- მოსახლეობა – **Population**
- ფართობი – **Area**
- მეპ — **Gross National Product (GNP).**

"საქართველოს ევროკავშირთან ინტეგრაციის" პროცესის ფარგლებში ვიხილავთ საქართველოსა და ევროკავშირის ქვეყნების ძირითადი მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარებით ანალიზს. სტატიაში შედარებულია საქართველოსა და ევროკავშირის ერთ-ერთი წევრი ქვეყნის, სლოვაკეთის ძირითადი მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლები. განხილულია ორი ქვეყნის ზოგადი დახასიათება, მოსახლეობა, გეოგრაფიული მდებარეობა, ბუნებრივი და წიაღისეული სიმდიდრე. რადგან თანამედროვე პირობებში ევროკავშირი ზოგადად მიჩნეულია ეკონომიკური ზრდის ორიენტირად და ევროპის ქვეყნებთან ინტეგრაცია ჩვენს ქვეყანას აძლევს მნიშვნელოვან შესაძლებლობებს, ჩვენ გადავწყვიტეთ ერთმანეთს შევადაროთ საქაართველოსა და სლოვაკეთის ძირითადი მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლები. ამ ორი ქვეყნის მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარებითი ანალიზი საინტერესოა, რადგან სლოვაკეთი ახლო წარსულში შედიოდა სოციალისტურ სივრცეში და ევროკავშირში გაერთიანების

შემდეგ, მოკლე პერიოდში მიაღწია შესამჩნევ ეკონომიკურ აღმავლობას. ასევე ,აღსანიშნავია, რომ ორივე ქვეყნის მოსახლეობის რაოდენობა და ტერიტორია თითქმის თანაბარია. საქართველოსა და სლოვაკეთის მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარებაზე დაყრდნობით გამოტანილია დასკვნა.

განხილვა დავიწყოთ ამ ორი ქვეყნის ზოგადი დახასიათებით. სლოვაკეთის რესპუბლიკა - სახელმწიფო ცენტრალურ ევროპაში ესაზღვრება ჩეხეთს, პოლონეთს, უკრაინას, უნგრეთსა და ავსტრიას. მას ზღვაზე გასასვლელი არ გააჩნია, მოსახლეობა 5 მილიონს აღემატება, ფართობი კი დაახლოებით 49,000 კვადრატული კილომეტრია. უდიდესი ქალაქი და დედაქალაქია ბრატისლავა. სლოვაკეთი არის გაეროს, ევროკავშირის, შენგენის ზონის, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციის, ნატო-ს და სხვა ორგანიზაციების წევრი. ევროკავშირში და ნატოში სლოვაკეთი შევიდა 2004წ., შენგენის ზონაში 2007 წლიდან, ხოლო ევრო ზონაში 2009 წლიდან. ოფიციალური ენაა სლოვაკური, რომელიც სლავურ ენათა ჯგუფს მიეკუთვნება.

სლოვაკეთის სამხრეთ - დასავლეთ და სამხრეთ-აღმოსავლეთ ნაწილში დაბლობებია. სასარგებლო წიაღისეულიდან მოიპოვება რკინის, მანგანუმის, პოლიმეტალების მადანი, სტიბიუმი, მაგნეზიტი, მურა ნახშირი, სპილენძი და მარილი; ჰავა ზომიერია, კონტინენტური, კარგი პირობებია სასოფლო სამეურნეო საქმიანობის წარმოებისათვის. მდინარეები უმთავრესად დუნაის აუზს განეკუთვნება. მთავარი მდინარეებია ვაგი, ნიტრა, ჰრონი, ონდავა.

ეკონომიკური თვალსაზრისით სლოვაკეთი ინდუსტრიულ აგრარული ქვეყანაა, სადაც უფრო განვითარებულია მრავალდარგობრივი სოფლის მეურნეობა თანამედროვე მატერიალურ ტექნიკური ბაზით.

*** სლოვაკეთის სახელმწიფო სისტემა:** დემოკრატიული რესპუბლიკა

- **სახელმწიფო მეთაური:** პრეზიდენტი
- **მთავრობის მეთაური:** პრემიერ მინისტრი
- **საკანონმდებლო ორგანო:** ერთპალატიანი პარლამენტი (150 წევრი).
- **ადმინისტრაციული დაყოფა:** 8 მხარე (kraj).
- **მოსახლეობა -** 5.380.000, მათ შორის 85,7% სლოვაკები, 10,6% უნგრელები, 1,6% ბოშები.
- **სახელმწიფო ენა:** სლოვაკური.

* **გავრცელებული ენები:** უნგრული.

- **დედაქალაქი -** ბრატისლავა 428 ათასი მოსახლეობით
- **ქალაქები -** კოშიცე (234), ნიტრა (87), ჟილინა(85), პრეშოვი(92).

•**რესურსები -** მურა ნახშირი; რკინის მადნის, სპილენძის და მანგანუმის მადანი; მარილი; სასოფლო სამეურნეო მიწები.

***ექსპორტი** - რკინის მადანი, ქიმიკატები, ნავთობპროდუქტები, იარაღი.

- **ბიუჯეტი -** 5,200 მლნ $.
- **ვალუტა -** სლოვაკური კრონი (SKK);

საქართველო - სახელმწიფო კავკასიაში, შავი ზღვის აღმოსავლეთ სანაპიროზე. ესაზღვრება ჩრდილოეთიდან რუსეთი, სამხრეთიდან თურქეთი და სომხეთი, და სამხრეთ-აღმოსავლეთიდან აზერბაიჯანი. ტრანსკონტინენტური ქვეყანა სამხრეთ-აღმოსავლეთ ევროპისა და დასავლეთ აზიის გასაყარზე მდებარეობს, თუმცა სოციოპოლიტიკურად და კულტურულად ევროპის ნაწილია. ქვეყნის ტერიტორია ძირითადად მთებს უკავია, ბუნება მრავალფეროვანია — სუბტროპიკებიდან კავკასიონის მყინვარებამდე; უმაღლესი მწვერვალია შხარა 5 068 მ, უდაბლესი წერტილი — შავი ზღვა (0 მ); სახნავ-სათესი მიწა — 16%, საძოვრები — 25%, ტყეები — 34%. მთავარი მდინარეები — მტკვარი, რიონი და ენგური.

საქართველო წარმომადგენლობითი დემოკრატიაა, ორგანიზებული როგორც უნიტარული, ნახევრად - საპრეზიდენტო რესპუბლიკა. ქვეყანა ამჟამად რამდენიმე საერთაშორისო ორგანიზაციის წევრია, მათ შორის გაეროს, ევროპის საბჭოს, სუამის, მსოფლიო სავაჭრო ორგანიზაციისა და შავი ზღვის ეკონომიკური თანამშრომლობის. საქართველო მიისწრაფვის ევროპის კავშირში ინტეგრაციასა და ჩრდილოატლანტიკურ ალიანსში გაწევრიანებისკენ.

დამოუკიდებლობის გამოცხადებიდან დღემდე გრძელდება საბაზრო რეფორმები. ეკონომიკის მთავარი დარგებია სოფლის მეურნეობა, მანქანათმშენებლობა, მეტალურგია, ენერგეტიკა. დიდი ყურადღება ეთმობა საკურორტო-ტურისტული კომპლექსის აღდგენას, რომელიც ადრე ყოველწლიურად 2 მლნ — მეტ ადამიანს ემსახურებოდა. სოფლის მეურნეობის პროდუქცია (ყურძენი, ციტრუსები ჩაი, ხილი); მთავარი სავაჭრო პარტნიორებია თურქეთი, ევროკავშირი, უკრაინა, და აზერბაიჯანი.

- **საქართველოს სახელმწიფო სისტემა:** დემოკრატიული რესპუბლიკა.
- **სახელმწიფოს მეთაური:** პრეზიდენტი

ცხრილი №1

სლოვაკეთის მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების ცვლილება %-ში გამოხატული (2004 – 2017) წ.წ.[1]

წლები	2004	2005	2006	2007	2014	2015	2016 პროგ ნოზი	2017 პროგ ნოზი
მშპ-ს ზრდა (%-ში, წინა წლის შესაბამ ის პერ-დთან	5,2	6,5	8,3	10,7	2,5	3,2	2,9	3,3
ინფლაც ის ცვლილ ება(%-ში წინა წლის შესაბამ ის პერ-დთან)	8,1	4,0	2,9	2,5	-0,1	-0,2	1,0	1,6
უმუშევ რობა (%-ში)	18,3	16,4	13,5	11,2	13,2	11,6	10,5	9,6
საჯარო ბიუჯეტი ს ბალანსი (%-ში მშპ)	–4,0	–3,4	–3,0	–2,0	-2,8	-2,7	-2,4	-2,0
მთლიან ი სახელმ წიფო ვალი (%-ში მშპ.)	45,1	46,2	45,1	45,0	53,5	52,7	52,6	52,2

- **მთავრობის მეთაური:** პრემიერ-მინის-ტრი.
- **საკანონმდებლო ორგანო:** ერთპალა-ტიანი პარლამენტი (150 წევრი).
- **ადმინისტრაციული დაყოფა:** 12 მხარე (kraj).

[1] წყარო: http://www.indexmundi.com/slovakia/unemployment_rate.html

• **მოსახლეობა: -** 4.3 მოსახლეობის სიმჭიდროვე 65,18 კაცი კვ.კმ–ზე.

•**სახელმწიფო ენა:** ქართული, აფხაზური.

•**დედაქალაქი: -** თბილისი 1,1 მლნ-ი მოსახლეობით

***ქალაქები: -** ქუთაისი (188), ბათუმი (122), სოხუმი (119), ფოთი (47).

•**რესურსები: -** ტყეები, ჰიდროენერგია, მანგანუმი, რკინის მადანი, სპილენძი, ქვანახშირის, ნავთობის და ბუნებრივი აერის მცირე მარაგი; მთისა და ზღვის კლიმატური კურორტები.

•**ეროვნული ვალუტა:** — ლარი (GEL).

•**საზღვრების სიგრძე:** — 1 771 კმ-ს, მათ შორის სახმელეთო — 1 461 კმ (სომხეთი 164, აზერბაიჯანი 322, რუსეთი 723, თურქეთი 252) და საზღვაო 310 კმ.[2]

საქართველოს ბუნებრივი პირობებისა და ბუნებრივი რესურსების განსაკუთრებული სიუხვე, მრავალფეროვნება და კონტრასტები ახასიათებს. ქვეყნის ეკონომიკის აღორძინება–განვითარებისთვის დიდი მნიშვნელობა აქვს რესურსული პოტენციალის არსებობას. ქვეყნის ტერიტორიაზე აღმოჩენილი და შესწავლილია მრავალი სახის წიაღისეული საბადო. ამჟამად ცნობილია 300მდე მინერალურ-სანედლეულო საბადო, მოძიებულია 400მლნ. ტონა ქვანახშირის საბადოები. საქართველოში აგრეთვე არის ტყვია თუთიის, ოქროს და სპილენძის სამრეწველო მარაგები. ქვეყანაში მიწისქვეშა და მიწისზედა წყლების დიდი მარაგებია.[3] საქართველოს გეოპოლიტიკური პოტენციალის ათვისებისათვის უდიდესი მნიშვნელობა აქვს ევროპა-კავკასია–აზიის დამაკავშირებელი ახალი სატრანსპორტო დერეფნის ამოქმედებას.

საქართველო აწარმოებს სასოფლო-სამეურნეო პროდუქტების მრავალფეროვან ასორტიმენტს უძველესი ღვინით დაწყებული, მარცვლოვანი კულტურებისა და ხილის ადგილობრივი ჯიშებით დამთავრებული. სოფლის მეურნეობას მნიშვნელოვანი ადგილი უკავია მშპ–ში მისი წილის, წმინდა სავალუტო შემოსავლების, დასაქმებისა და სიღარიბის დაძლევის თვალსაზრისით. სოფლის მაცხოვრებელთა უმრავლესობისთვის სოფლის მეურნეობა შემოსავლის უმნიშვნელოვანესი წყაროა, სწორედ სოფლის მეურნეობაშია დასაქმებული მთელი სამუშაო ძალის 50%, მათი 95% მცირე მეწარმეები არიან.

როდესაც გადავწყვიტეთ ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების შედარებითი ანალიზის შესრულება საქართველო და სლოვაკეთის, ჩვენი მიზანი იყო გვეჩვენებინა, თუ რა როლი შეასრულა სლოვაკეთის ეკონომიკურ აღმავლობაში ევროკავშირთან და ნატოსთან ინტეგრაციამ – ქვეყნის, რომელიც ახლო წარსულში იმყოფებოდა სოციალისტურ სივრცეში. შევეცადეთ ისეთი ქვეყნის მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების ანალიზი და განზოგადოება, რომელსაც საქართველოს მსგავსი საბაზრო პირობები აქვთ და ქვეყნის ტერიტორიის ფართობსა და მოსახლეობას შორის არც ისე დიდი სხვაობაა თუმცა, ეკონომიკური განვითარების დონით მნიშვნელოვნად გვისწრებენ.

შედარებისათვის განვიხილოთ საქართველოსა და სლოვაკეთის ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები. მონაცემები აღებულია 2014წ.[4]

სტატიაში შედარებულია საქართველოსა და ევროკავშირის ერთ–ერთი წევრი ქვეყნის, სლოვაკეთის ძირითადი მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლები. მაკრო ეკონომიკური მაჩვენებლების შედარებითი ანალიზი საინტერესო იყო რადგან სლოვაკეთი ახლო წარსულში შედიოდა სოციალისტურ ბანაკში – ჩეხოსლოვაკიის შემადგენლობაში. ყოფილი ჩეხოსლავაკიის მშვიდობიანად ორ დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ – ჩეხეთის და სლოვაკეთის რესპუბლიკად გაყოფის შემდეგ, გარდამავალი პერიოდი ქვეყნისთვის მძიმე გამოდგა. რეფორმების პროგრამა მიმართული იყო სლოვაკეთის დასავლურ სტრუქტურებში – ევროკავშირში და ნატოში ინტეგრაციაზე. თავისუფალ საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლასთან ერთად სლოვაკეთის ეკონომიკამ დიდი სტრუქტურული ცვლილებები განიცადა. რეფორმებმა მათ შორის პრივატიზაციის პროცესმა უმუშევრობა გაზარდა 18,3 %-მდე. რეფორმების განხორციელების ფონზე, თავდაპირველად, ეცემოდა მწარმოებლურობა მრეწველობასა და სოფლის მეურნეობაში, ამას დაემატა ინფლაციური პროცესები, რომელმაც 2004 წ. 8,1 %-ს მიაღწია. სლოვაკეთის ეკონომიკა მუდმივ ცვლილებებს განიცდიდა სახელმწიფოს განვითარების კვლადაკვალ. უკანასკნელი დიდი გარდატეხები სლოვაკეთის ეკონომიკაში გამოიწვია ახალი ეკონომიკური პოლიტიკის გატარებამ. საბოლოოდ სლოვაკეთის ეკონომიკა აღმავლობას განიცდის სტრუქტურულად ევროკავშირის ეკონომიკასთან ინტეგრირებით.

[2] წყარო: http://www.geostat.ge/cms/site_images/_files/georgian/agriculture/garemo/Kr.Garemos%20dacva_2004.pdf

[3] წყარო: http://mof.ge/2328

[4] http://www.ereport.ru/articles/indexes/gdp.htm; https://www.gfmag.com/global-data/countri-data/slovakia-gdp-countrry-report

ცხრილი №2

საქართველოსა და სლოვაკეთის ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები

	საქართველო	სლოვაკეთი
ფართობი	69,7 კვ.კმ	49,00კვ.კმ
მოსახლეობა	4,3 მლნ	5,1 მლნ
მშპ–ს მოცულობა	16.53აშშ მილიარდი დოლარი	134,1 მილიარდი აშშ დოლარი
მშპ–ს მოცულობა ერთ სულზე	3,68 ათასი აშშ დოლარი	26,8 ათასი აშშ დოლარი
მთლიანი ეროვნული პროდუქტის მოცულობა	16.44მილიარდი აშშ დოლარი	94,3 მილიარდი აშშ დოლარი
მთლიანი ეროვნული პროდუქტის მოცულობა ერთ სულზე	3,66 ათასი აშშ დოლარი	18,5 ათასი აშშ დოლარი
ნაერთი ბიუჯეტის შემოსავლები	8,049მილიარდი ლარი	10,55 მილიარდი ევრო

სლოვაკეთის ეკონომიკის მომავალი განაპირობა დასავლურ სტრუქტურებში ნატოში და ევროკავშირში ინტეგრციამ. ევროკავშირში გაერთიანების შემდეგ სლოვაკეთმა შეძლო ორიენტაცია გაეკეთებია დასავლეთის ბაზარზე და დაემკვიდრებია სრულფასოვანი საბაზრო ეკონომიკა. ქვეყანამ მოკლე პერიოდში მიაღწია მნიშვნელოვან ეკონომიკურ აღმავლობას.

ცხრილის №1 – "სლოვაკეთის მაკროეკონომიკური მაჩვენებლების ცვლილება %-ში გამოხატული (2004 – 2017) წ.წ." საშუალებას გვაძლევს გავაკეთოთ ზოგიერთი ლოგიკური დასკვნები. კერძოდ, თუ გასული 10-15 წლის მანძილზე 2004 წლამდე ქვეყნის ეკონომიკური ზრდა ძალიან მცირე ტემპებით ხასიათდებოდა, 2004 წლიდან ეკონომიკური ზრდის მაჩვენებლები სტაბილურად 5,2%-დან — 10,7%-მდე გაიზარდა, ინფლაციის მაჩვენებელი 8,1%-დან 1%-მდე შემცირდა. მართალია, მთლიანი სახელმწიფო ვალი იზრდებოდა, მაგრამ პარალელურად იზრდე-

ბოდა სახელმწიფო ბიუჯეტი. უმუშევრობა 2004 წლიდან 18,3%-დან 11,6%-მდე შემცირდა.

ცხრილში №2 – "საქართველოსა და სლოვაკეთის ძირითადი მაკროეკონომიკური მაჩვენებლები". კარგად ჩანს რომ, საქართველოს ტერიტორიის ფართობი 1,4-ჯერ მეტია, სლოვაკეთის ტერიტორიის ფართობთან შედარებით, მოსახლეობა კი 1,3-ჯერ მცირეა. თუმცა სლოვაკეთის მშპ 134,1 მლრდი დოლარია დაახლოებით 8-ჯერ აღემატება საქართველოს (16.53 მლრდი დოლარი) იმავე მაჩვენებელს. შესაბამისად სლოვაკეთის მშპ – ის მოცულობა ერთ სულ მოსახლეზე მნიშვნელოვნად აღემატება საქართველოს იმავე მონაცემებს. ასევე მნიშვნელოვანი განსხვავებაა საქართველოს მთლიანი ეროვნული პროდუქტის მოცულობასა (16.44 მლრდი აშშ დოლარი) და სლოვაკეთის იგივე მაჩვენებლებს (94,3 მლრდი აშშ დოლარი) შორის. საქართველოს ნაერთი ბიუჯეტი 2004 წლის მონაცემებით 8,049 მლრდი ლარის ტოლია, ხოლო სლოვაკეთის – 10,45 მლრდი ევროსი, რაც ასევე მნიშვნელოვნად აღემატება საქართველოს ბიუჯეტს.

საქართველოსა და სლოვაკეთს შორის თანამშრომლობა დინამიკურად ვითარდება როგორც ორმხრივ ფორმატში, ასევე, საერთაშორისო ორგანიზაციების ფარგლებში. ორი ქვეყანას შორის არსებული სამართლებრივი ბაზა აწესრიგებს უწყებათაშორის შეთანხმებებს, რომელთა მეშვეობით რეგულირდება შემოსავლებსა და კაპიტალზე ორმაგი დაბეგვრის თავიდან აცილების, დიპლომატიური და სამსახურეობრივი პასპორტების მფლობელებისთვის უვიზო მიმოსვლის საკითხები. 2015 წლის პირველ ნახევარში საქართველოში განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 530,0 მილიონი დოლარი შეადგინა, რაც გასული წლის ანალოგიური პერიოდის მაჩვენებელს 5%-ით აღემატება, ხოლო 2015 წლის პირველ ნახევარში სლოვაკეთის მიერ განხორციელებული პირდაპირი უცხოური ინვესტიციების მოცულობამ 1.739000000 დოლარი შეადგინა, რაც წინა წელთან შედარებით 3-ჯერ გაიზარდა. ბოლო წლებში, მიუხედავად საქართველოს ექსპორტის მცირე მოცულობისა სლოვაკეთში, მას მზარდი ტენდენცია ახასიათებს. მნიშვნელოვანია სავაჭრო ეკონომიკური ურთიერთობების მაშტაბების გაზრდა სლოვაკეთის რესპუბლიკასთან, მაგრამ უმნიშვნელოვანესია ევროკავშირის ქვეყნებთან მიმართებაში, რადგან ევროკავშირის ბაზარი ერთ-ერთი უდიდესია მსოფლიოში და მასზე მოდის დაახლოებით მსოფლიო ვაჭრობის 20%. ამდენად საქართველოსათვის მნიშვნელოვანია ევროკავშირთან სავაჭრო ეკონომიკური ურთიერთობების მაშტაბების გაზრდა, მით უფრო როცა საქართველოს სტრატეგიულ და სავაჭრო ეკონომიკურ ინტერესებში შედის ევროკავშირთან ინტეგრაცია. საქართველოს ევროკავშირთან ინტეგრაცია ხელს შეუწყობს ქვეყნის სოციალურ – ეკონომიკურ განვითარებას, კონკურენტუნარიანობის ზრდას, ახალი სამუშაო ადგილების შექმნას, ეკონომიკურ და სამართლებრივ სფეროში ევროპული ნორმების დამკვიდრებას და ევროკავშირის სტანდარტებთან დაახლოებას, ასევე უხოური ინვესტიციების მოზიდვას, რომელიც ქვეყნის ეკონომიკური განვითარების, ექსპორტის გაზრდის და ევროკავშირთან ინტეგრაციის ერთ-ერთ ძირითად საფუძველს წარმოადგენს.

საქართველოს ეკონომიკური თანამშრომლობის მასშტაბები მნიშვნელოვნად უნდა გაიზარდოს ევროკავშირის ქვეყნებთან. მნიშვნელოვანია საქართველოს სატრანზიტო პოტენციალის გამოყენების პერსპექტივამ რეალური სახე მიიღოს, რაც მნიშვნელოვნად გაზრდის საქართველოს ეკონომიკურ თანამშრომლობას ევროკავშირთან. ევროკავშირთან სავიზო რეჟიმის ლიბერალიზაციისა და თავისუფალი ვაჭრობის ხელშეკრულების სრულად ამოქმედების შემდეგ შესაძლებელი იქნება, რომ საქართველო ევროპულ სივრცეში ეკონომიკურად და პოლიტიკურად საბოლოოდ დაუახლოვდეს. მართალია, საქართველო ძნელად იკაფავს გზას ევროპისკენ და ზოგადად დასავლეთისაკენ, მაგრამ ახლა საქართველო დასავლეთის დემოკრატიული სამყაროს დიდი მხარდაჭერით სარგებლობს, ამდენად ევროპის სახელმწიფოთა ერთობაში საკუთარი ადგილის მოპოვება ქართული პოლიტიკის უმნიშვნელოვანესი სტრატეგიული ამოცანაა. საქართველოს მიერ სტრატეგიის შემუშავებისა და რეალიზაციის პროცესში, სჭირდება ისეთი ეკონომიკური ურთიეთობებისა და მექანიზმების შემუშავება, რომლებიც უზრუნველყოფენ საქართველოს ევროკავშირში ინტეგრაციას.

INTEGRATION OF GEORGIA WITH EUROPEAN UNION KEY MACROECONOMIC CHARACTERISTICS OF SLOVAKIA AND GEORGIA

JANDRI ZARANDIA
assoc. prof. of Sokhumi State University
E-mail: jandri- zarandia@mail.ru

Summary

The article offers comparison of the macroeconomic characteristics of Georgia and Slovakia, one of the RU member states. Comparative analysis of macroeconomic characteristics was of interest as in the nearest past Slovakia was among the socialist countries, within the composition o Czechoslovakia. Transition period after peaceful dividing of former Czechoslovakia into two independent countries – Czech and Slovak republics was indeed severe for the country. The reforms program was oriented towards integration of Slovakia into the western structures – **European Union** and **NATO**. Future of Slovak economy was conditioned by its integration into EU and NAT After gaining of EU membership Slovakia was able to enter western markets and shortly it achieved economic growth.

Cooperation between Georgia and Slovakia develops dynamically, both, in bilateral format and within international organizations. Expansion of trade economic relations with the Republic of Slovakia is significant but the most important is expansion of such relations with the EU member states as EU market is one of the largest in the world, comprising about 20% of the world trade. Scales of economic cooperation between Georgia and EU member states should be expanded significantly.

After liberalization of visa regime with the European Union and execution of the association agreement final approach of Georgia to Europe in economic and political respects will be possible. Though Georgia's way to the Europe and generally, to the west is indeed hard, now Georgia has significant support from the western democratic world and thus, gaining of its place among the European states is the most significant strategic goal of Georgian politics. In the process of development and implementation of the strategy Georgia needs to develop such economic relations and mechanisms that will ensure integration of Georgia in **European Union**.